

„Már akkoriban, anélkül, hogy tudtam volna, kié lesz majd, Isten akaratából kertet építtettem Önnek. Már nyílnak a rózsák és a virágok.

Alig várom, hogy eljöjjön, és leszedje őket.”

Esterházy Miklós gróf levele feleségének, Nyáry Krisztinának 1624-ben.

A KERT RÖVID TÖRTÉNETE

Charles Moreau: A kastély tervezett kerti homlokzata (1812)

A kerti homlokzat ma

Esterházy Leopoldina hercegnő (1806)

A későközépkori vízvár 1622-ben a császár elzalogosított javai közé tartozott, így került az Esterházy család tulajdonába. 1663-tól 1672-ig a várat korabarokk stílusban építették át az 1687-ben hercegi rangra emelt Esterházy család székhelyévé.

A vadas- és haszonkertek 1569 óta, az első díszkertek már 1624 óta léteznek. 1682 óta egyre bővült a kert területe.

Louis Gervais kertépfész 1750 körül formálta át a korábbi, négyzet alakú táblákra osztott kertet egy gazdagon berendezett, rokokó stílusú kompozícióvá.

1797-től II. Eszterházy Mikós herceg, miután nagyobb földterületet vásárolt, nagy területű angol tájparkká alakította át a kertet. A munkát **Matthias Pölt**, az Esterházy család főkertésze kezdte el, és **Charles de Moreau** francia építész fejezte be. Az ő nevéhez fűződik a kastély klasszicista átépítése is. **Anton Niermayer udvari kertésszel** együtt ő teremtette meg azt a romantikus tájparkot, mely ma is megcsodálható.

A PARK MAI ARCULATA

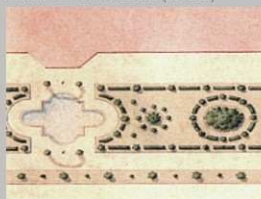

A gőzgépház, tóval (1809)

A narancsház

A Narancsház virágos teraszai: Anton Umlauf vázlat (részlet)

A Narancsház a virágos teraszokkal

Ha körbesétálunk a parkban, először a jó állapotban levő és kiválóan felújított parkrészek szépsége tűnik fel. A parkra jellemző a tavak, sziklakertek sokfélesége, és a festői facsoportok is, amelyeket nyitott gyepterületek és bokorcsoportok vesznek körül. Alapjában véve ezek a lenyűgöző képek és meghökkenítő összefüggések teszik látványossá a tájparkot.

A körút kezdődhet a közvetlenül a délkeleti parkbejáratnál fekvő **Gőzgép-tónál, a Gőzgép-ház mellett**. Ezt az épületet Charles Moreau tervezte. Itt tartották az 1803-ban II. Miklós herceg által Londonban vásárolt Watt-féle gőzgépet. Ez a gép - Középeurópa legrégebbi gőzgépe - hajtotta a mesterséges vízeséseket működtető gőzpumpát.

A Gőzgép-tó nyugati partja mentén elhaladva az út gyorsan emelkedik, átszeli az erdőben húzódó vízfolyást, s utána gyönyörű panoráma nyílik a gesztenyefasorra és a narancsházra. A példásan renovált narancsház a 19. század elején gazdag növénygyűjteménye, valamint a növényházak mérete és száma miatt Ausztria legjelentősebb ilyen létesítménye volt.

A **narancsház** virágágy-teraszainak mai struktúrája a 20. század elején keletkezett. Gúlaalakú tiszafái, ezüstfenyői és kaukázusi jegenyefenyői, valamint piros virágzatú gesztenyefasorai izgalmas formai ellentétben állnak a park szabálytalan tájképi jellegével. A gesztenyefasor egyike a barokk kertből megmaradt kis számú elemnek. Egykor kétsoros volt és szabályos négyszög alakúra vágták a gesztenyefákat. Manapság az egykori fasorból már csak néhány fa maradt.

Nyugati irányban a Leopoldina-tóhoz és a Leopoldina-templomhoz vezet az út. A tavat a sziklaszurdokkal és a vízeséssel a vízvezetékrendszer helyreállítása után teljes renoválásnak vetik alá. Az 1812-ben épített klasszicista templomot Leopoldinának, az építető II. Miklós lányának szentelték. A híres, Tivoliban álló római Sibylla-templom utánzataként épült. Egy mesterségesen teremtett sziklás táj tetőpontján áll, és festői látványa éppen ellentéte a kastély óriási kerthomlokzatának. A Leopoldina-templomot mára szépen helyreállították. Közvetlenül keleti irányban a templom mellett található a **tulipánfák rétje**, néhány, a kert építésének idejéből származó példánnyal. Különösen ősszel csodálatos a tulipánfák különleges lombjának világító sárga színe.

A Leopoldina-templom felett haladó út északkeleti irányban vezet először az Obeliszktóhoz és utána az Obeliszkhez. Az **Obeliszk-tó** a park legmagasabban fekvő tava, és az összes többi víztározójaként szolgál. A park legmagasabb pontján levő obeliszket III. Miklós herceg építtette korán elhalálozott felesége, Lady Sarah Child-Villiers of Jersey emlékére 1871-ben. Az Obeliszk jelenleg még erdőre emlékeztető környékét a műemléki szempontok alapján fogják a közeljövőben felújítani.

A lefelé vezető úton még tehetünk egy kitérőt a Narancsliget felett levő, meglehetősen elhanyagolt állapotban levő Szív-tóhoz, amely szintén felújításra vár. A környéken szép lepényfák és vasfák találhatók.

Leopoldina-templom (Dies, 1807)

Az Obeliszk-tó

Vasfa

